

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПРАКТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

PHILOLOGY

**РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПРАКТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ІНОЗЕМНОЇ
ФІЛОЛОГІЇ**

Студентський науковий вісник

Рівне – 2020

Актуальні проблеми сучасної іноземної філології

УДК 81'243

А 43

Актуальні проблеми сучасної іноземної філології: Студентський науковий вісник. Рівне: РДГУ. 2020. 98 с.

Редакційна колегія:

Ніколайчук Г.І., кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету іноземної філології, РДГУ.

Михальчук Н.О., доктор психологічних наук, завідувач кафедри практики англійської мови, РДГУ;

Воробйова І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови, РДГУ.

Рецензент:

Воробйова Л.М., кандидат філологічних наук, професор кафедри теорії та історії світової літератури РДГУ.

Упорядник випуску:

Воробйова І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови, РДГУ.

Розглянуто й затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови РДГУ (протокол № 3 від 10.03.2020 р.).

Затверджено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол No 2 від 27.02.2020 р.).

(с) РДГУ, 2020

Зазначимо, що перелік опрацьованих одиниць не є остаточним, адже в нашій роботі ми проаналізували лише ті одиниці, які мають текстотворювальний характер. Окрім того, запропонована фреймова модель є індивідуальною. Вона може містити інакші субфрейми, слоти, поняття, або не мати деяких з них. Слоти є порівняно стабільним рівнем фрейму, тоді як поняття варіюють частіше.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аскольдов С.А. Концепт и слово. *Русская словесность. От теории словесности к структуре текста*: Антология. Москва, 1997. С. 267-279.
2. Бабушкин А.П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка. Воронеж: Изд-во Ворон. ун-та, 1996. 104 с.
3. Марчук У.Б. Асоціативний потенціал лінгвокультурних концептів у різносистемних мовах: дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2009. 233 с.
4. Степанов Ю.С. Константы. Словарь русской культуры. Опыт исследования. М., 1997. 824 с.
5. Стернин И.А. Когнитивная интерпретация в лингвокогнитивных исследованиях. *Введение в когнитивную лингвистику*. Кемерово : Графика, 2004. С. 45-52.
6. Шевченко І.С., Давиденко І.В. Дублетний концепт ДІМ – HOUSE / HOME в англійській мовній картині світу. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Філологічні науки»*. 2012. № 23 (248). С.165-169.
7. Rowling J.K. Harry Potter and the Philosopher's Stone. URL: [http://englishonlineclub.com/pdf/Joanne%20K.%20Rowling%20\(Harry%20Potter,%20Book%201\)%20-%20Harry%20Potter%20and%20the%20Philosophers%20Stone%20\[EnglishOnlineClub.com\].pdf](http://englishonlineclub.com/pdf/Joanne%20K.%20Rowling%20(Harry%20Potter,%20Book%201)%20-%20Harry%20Potter%20and%20the%20Philosophers%20Stone%20[EnglishOnlineClub.com].pdf)

Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент Воробйова І.А.

Д'яченко Д.

*Рівненська мала академія наук учнівської молоді
Рівне*

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ІРОНІЇ У СЕРІАЛІ МАРКА ГЕТТІСА ТА СТІВЕНА МОФФАТА «ШЕРЛОК»

Іронія – це один із найцікавіших і водночас складних проявів людської сутності, який базується на нерозривному зв'язку свідомості та мовлення. Гумор, що переходить в іронію – культурно-специфічне явище, яке відображає особливості культури та ментальність нації, і є прямим відображенням свідомості та культури окремо взятої людини. Гумор є проекцією національної картини світу, так і індивідуальною картиною жартівника, в якому відображаються багатовікові традиції гумору певного народу. Іронія та гумор, як і народи світу, відрізняються між собою своїми характерними рисами, зворотами, грою слів, мудрістю.

Відомі письменники світу дуже тонко вплітали іронію в свої твори і мали шалений успіх. З розвитком кінематографу режисери теж робили спроби додати фільмам особливого шарму завдяки іронії та самоіронії героїв. Світ сучасного мистецтва побудований на гуморі: літературні твори, поезія, пісенні тексти, сценарії до художніх та анімаційних фільмів часто містять в собі різні елементи комічного. Комізм необхідний для задоволення чутливої сфери людства і тому є невід'ємною рисою творів будь-якого жанру. Найбільш поширеним елементом створенням комічного в мистецтві є іронія.

Можна із впевненістю твердити, що іронію та гумор в різні часи були об'єктами дослідження представників таких різних дисциплін, як культурологія (К. Ендрюс, А. Лівергант,

Р.У. Емерсон та ін.), психологія (З. Фрейд та його учні), філософія (Платон, Арістотель, Т. Гоббс, Г. Спенсер, І. Кант, Г.В.Ф. Гегель та ін.). Велику увагу гумору та іронії приділяли вітчизняні та зарубіжні мовознавці, розглядаючи комічне в межах різних підходів: лінгвістичний (В. Раскін, С. Аттардо, Ю. Корольова та ін.), лінгвокогнітивний (Л. Шмулевич, Т. Логінова, М. Малкей, А. Кестлер та ін.), лінгвокультурологічний (М. Кулініч, І. Вержинська, О. Флеонова, Л. Лучковський та ін.). До цієї проблеми звертались та проводили дослідження на матеріалі французької мови М. Багдасарян, на матеріалі англійської мови Н. Іткіна, Н. Саліхова, А. Сергієнко, А. Усманова, Ж. Фомічова. У межах літературознавства на матеріалі німецької мови досліджувала іронію Н. Берновська.

Сутність комічного полягає у суперечності, а комізм – результат контрасту, розладу, протистояння потворного прекрасному, низького – піднесеному, внутрішньої порожнечі – зовнішньому вигляду, що претендує на значущість. У комічному протиріччі присутні два протилежних начала, перше з яких вважається позитивним і привертає до себе увагу, але насправді обертається негативною властивістю. Комічне, як і будь-яке естетичне явище, є соціальним. Воно перебуває не в об'єкті сміху, а у суб'єкті, тобто у тому, хто сприймає протиріччя як комічне.

Головне джерело комічного, як зазначає О. Щербина, – невідповідність суті та оманливої оболонки явища, суперечність між формою і змістом, між метою та засобами її досягнення, невідповідність дійсних якостей людини й того, ким вона прагне здаватися, на що претендує. Комічне – це «внутрішня порожнеча й нікчемність, що прикривається зовнішністю, яка має претензію на зміст і реальне значення» [6, 29].

Дослідники комічного диференціюють ситуативний і мовний комізм. За В. Карасиком, джерелом першого служить невідповідність між реальною ситуацією та ідеальним уявленням про неї. Мовний комізм створюється за допомогою зображальних і виражальних засобів кожної національної мови. Точкою перетину цих типів комізму є літературні твори, а «модель гумористичного тексту будується як типологія смислових порушень: семантичних, прагматичних, синтаксичних і формально-знакових» [1, 208].

Л. Мацько стверджує, що сприйняття комічного досить відмінне й неоднозначне в мові, побуті і жанрах мистецтва. Диференціація комічного може бути суто індивідуальною, соціально-груповою чи обумовленою національним характером [2, 388].

Прийоми стилістичного вираження комічного виникають по-різному і формуються, перш за все, мовними засобами, адже комічне – це незвичне використання загальноживаних і емоційних слів та словосполучень у власне комічному середовищі, з несподіваним зв'язком слів. Комічне можна виявити практично в кожному елементі – починаючи від простих слів, імен і прізвиськ, виразів та зворотів, прислів'їв і приказок, афоризмів, комічних повторів, і закінчуючи метафорами, вступними словами, епіграфами.

Існує багато визначень і, відповідно, тлумачень терміна «іронія», адже саме поняття розглядається як з точки зору естетики, так і літературознавства та лінгвістики. Енциклопедія «Українська мова» дає таке визначення цього поняття: Іронія – «різновид антифразису, троп, де з метою прихованого глузування або для легкого, добродушного жарту мовна одиниця з позитивностверджувальним (в широкому розумінні) значенням, конотацією або модальністю вживається з прямо протилежними характеристиками» [5, 214]. Р. Семків логічно доводить, що підґрунтям іронії служить явище полісемії. Це означає, що кожне іронічне твердження полісемічне [3, 17].

У структурі комізму більшість дослідників традиційно виділяють три основні форми: сатиру, гумор та іронію (Дж. Мередіт, Й. Мюллер, Е. Сурьо, Ю. Борєв, Б. Дземідок, С. Походня). Аналіз робіт вищевказаних науковців дозволяє нам зробити певне узагальнення щодо розуміння іронії. Отже, на сьогодні сформувалося три основних підходи до визначення статусу іронії серед інших субкатегорій комічного: 1) іронія – це техніка комічного, основними формами якої є сатиру та гумор; 2) іронія – це проміжна форма між сатиричним і гумористичним відображенням світу; і 3) іронія – це рівноправна форма комічного, нарівні із сатирою та гумором.

Виразність і яскравість висловлювань досягається не лише за рахунок експресивно-стилістичного і оціночно-стилістичного компонентів значення, а й за рахунок того, що слова і словосполучення можуть набувати переносних значень, тобто ставати тропами, або входити до складу стилістичних фігур. Визначення сутності іронії як тропа зводиться до того, що слово, яке має позитивну конотацію, вживається з протилежним значенням, тобто з негативною характеристикою. На семантичному рівні іронічне переосмислення може відбуватися як у денотативному (зміна значення слова на протилежне), так і в конотативному (зміна позитивної оцінки на негативну) компонентах значення слова. Проте при іронії «може змінюватися не саме лексичне значення слова, а лише ставлення мовця до об'єкта його позначення. Троп створює художній образ, малює в уяві слухача картину. У тропях і фігурах виявляється творча індивідуальність автора [2, 319-320].

Комічне в англійському кінематографі з'явилося під час економічних труднощів, які спонукали англійське кіновиробництво до легких жанрів, зокрема комедій. Англійське почуття гумору вимагало, на противагу «божевільним» американським фарсам, аби комедія була логічна і поважна. Смішним в ній мали бути не стільки повсякденні ситуації, скільки зіставлення цих ситуацій із реальним життям. Принцип комічного в англійському кінематографі полягає в тонкій іронічності, винахідливості й інтелектуальності.

Детектив Шерлок Холмс, напевно, один з найвідоміших персонажів англійської літератури. Завдяки легкому перу Артура Конан Дойля та цікавим сюжетним лініям Шерлок Холмс не раз ставав об'єктом екранізації та, беззаперечно, є об'єктом безмежної любові телеглядачів. Розглянемо цього улюбленця в британському серіалі «Шерлок».

У сучасному світі Холмс не курить своєї знаменитої люльки з оповідань, а клеїть нікотинові пластирі. Він вільно користується всіма благами сучасної цивілізації – від смартфона до GPS-навігатора. Щодо характеру головного героя, то він зазнав «вдосконалення» цілком у дусі новітньої доби, з її схильністю до крайніх проявів патологічних психічних станів у цивілізованих мешканців мегаполісів. Якщо в Конан Дойля Шерлок Холмс – «звичайний» геніальний детектив, хоча й дуже вже ексцентричний, то в сценаристів «Шерлока» Стівена Моффата й Марка Гетісса він перетворюється на цілковитого соціопата.

В основному іронічні ситуації у серіалі будуються навколо таких пар персонажів, як Шерлок-Ватсон, Шерлок-Моллі, Шерлок-Моріарті.

Шерлок-Ватсон: через цю пару головних персонажів втілюється основний принцип комічного який полягає у суперечності, а комізм є результатом контрасту, протистояння надрозуму і швидкості пересічної людини.

Шерлок-Моллі: у цьому випадку іронічним є опис особистих стосунків Шерлока з жінками. Шерлок відверто знущається над спробами Моллі йому сподобатися.

Шерлок-Моріарті: це – протистоянню генія злочину та генія детективу, одвічна дилема боротьби добра зі злом. У цьому сюжетному дуєті з іронією відображається відношення до смерті та сама смерть. Дана сюжетна лінія створена в дусі ментального британського гумору. В британському національному характері, підкреслюються основне правило англійців «не бути занадто серйозним», їхня здатність до самоіронії та готовність жартувати або сприймати все з гумором. Смерть нівелюється сміхом.

Найчастіше у серіалі використовуються такі стилістичні фігури, як анаколуп та хіазм. Значно менше зустрічаються анафора та інверсія.

Анафора – стилістичний прийом, що полягає в повторенні тих самих звуків, слів, речень на початку двох або кількох суміжних рядків, строф, фраз [4]. Анафора розставляє в тексті емоційно-сміслові акценти, сприяє створенню ефекту поступового складання сенсу.

Впродовж всього серіалу, в кожному сезоні та в кожній серії ми зустрічаємось зі словом та відчуттям *Boring, I'm bored*. Це слово та відчуття характеризують Шерлока, воно є основною мотивацією, яка штовхає детектива до пошуку розгадки тієї чи іншої кримінальної справи. Сценаристи навмисне використовують цей повтор, тому що саме завдяки йому ми бачимо того Шерлока, якого і хочуть нам змалювати у серіалі. В такому маленькому слові, яке супроводжує героя увесь фільм, і полягає іронічність образу. Досить часто у серіалі зустрічаються улюблені

вислови Шерлока *Look at you lot. You're all so vacant. Is it nice not being me? It must be so relaxing* та *You see, but do not observe!* Цими фразами Шерлок іронізує над пересічними людьми і тим самим ніби купається в своїй досконалості.

Яскравою та багатогранною стилістичною фігурою вважають хіазм. **Хіазм** – вид синтаксичного паралелізму, коли члени речення другої половини фрази мають зворотний порядок [4]. Хіазмові властиві чіткість структурної організації, граматична і семантична трансформація й паралельне розгортання описуваних явищ. У досліджуваному серіалі ми зафіксували вельми часто використання хіастичних каламбурів.

You want to hide a tree in a forest this is the best place to do it – на цьому прикладі хіазму автори показали іронічну простоту рішення злочинця, яка на деякий час застала мозок Шерлока інтенсивно працювати. Дане речення належить до семантико-граматичного хіазму.

Shame on you, John Watson. Mrs Hudson leave Baker Street? England would fall – в цьому уривку хіазматичним каламбуром є останнє речення, а комізм та іронія заховані в порівнянні місіс Хадсон та Бейкер Стріт з королевою та Британією.

Sometimes a deception is so audacious, so outrageous that you can't see it even when it's staring you in the face – за допомогою хіазму показаний хіазматичний каламбур, що іронізує над складом злочину.

Анаколуф широко використовується, як засіб гумористичного та сатиричного відтворення, інколи анаколуф є результатом варваризмів.

Анаколуф – синтаксична конструкція, що не відповідає загальноприйнятим нормам, полягає в неузгодженості членів речення. Як стилістична фігура вживається для характеристики мови персонажів, зокрема – задля комічного ефекту [4].

– *Just once, can you two behave like grown-ups?*

– *We solve crimes, I blog about it, and he forgets his pants. I wouldn't hold out too much hope»*

– у діалозі, який відбувається в Букенгемському палаці, за допомогою анаколуфу автори показують комізм ситуації та насмішкливо-поблажливе відношення Шерлока та його друга Ватсона до монаршої сім'ї.

I imagine John Watson thinks love's a mystery to me, but the chemistry is incredibly simple and very destructive – ця фраза демонструє нам глибоку іронію відношення Шерлока до такого великого почуття, як кохання, яке для Шерлока просто імпульс - хімія.

– *How did you find me?*

– *I'm Sherlock Holmes!*

– *Really though, how? Every movement I made was entirely random. Every new personality, just on the roll of a dice.*

– *Mary, no human action is ever truly random. An advanced grasp of the mathematics of probability mapped on to a thorough apprehension of human psychology and the known dispositions of any given individual can reduce the number of variables considerably. I myself know of at least 58 techniques to refine the seemingly infinite array of randomly generated possibilities down to the smallest number of feasible variables. But they're really difficult, so instead I just stuck a tracer on the inside of the memory stick»* – цей уривок характеризує Шерлока, як генія, з одного боку, та показує його зневажливе ставлення до пересічних людей, з іншого. Іронічним тут є порівняння генія та звичайної людини, що, власне і лежить в основі характеру Шерлока – протиставлення себе, генія, та будь-кого іншого, звичайного.

Іншим засобом створення іронічного забарвлення твору, є **інверсія** – зміна звичайного порядку слів у реченні для виділення смислової значущості тих чи тих його членів або для надання фразі особливого стилістичного забарвлення [4].

Ось як у наступному прикладі ми спостерігаємо синтаксичний паралелізм інверсії: *It may be that you are not yourself luminous, but you are a conductor of light*. Іронія даної фрази полягає в обіграванні вже звичної для серіалу смислової пари «геній-простак».

The point I'm trying to make is that I am the most unpleasant, rude, ignorant and all-round obnoxious arsehole that anyone could possibly have the misfortune to meet. I am dismissive of the virtuous, unaware of the beautiful and uncomprehending in the face of the happy. So if I didn't

understand I was being. У даному прикладі досить багато використано слів підсилювачів, які показують, як комізм ситуації, так і всю глибину почуття вдячності до свого єдиного друга.

Отже, відповідно до визначених у вступі предмету, об'єкту та мети нашого дослідження, можемо зробити такі висновки:

Іронія володіє ознаками тропу та є риторичною категорією, функція якої здійснюється через семантичні відхилення, коли явний сенс відхиляється від прихованого, істинного. Виявлений неявний сенс неминуче викликає емоційний відгук та формує нове оцінчне судження, що міняє початково задану парадигму відносин. Іронія як троп полягає в тому, що слово, яке має позитивну конотацію, вживається з протилежним значенням, тобто з негативною характеристикою.

Отже, досягненню іронічного ефекту, який інколи переходить у сарказм, в серіалі Марка Геттіса та Стівена Моффата «Шерлок» сприяє розмаїття стилістичних засобів. Безумовно, представлені в роботі стилістичні прийоми відіграють важливу роль для створення атмосфери іронії, тим самим прикрашаючи серіал і роблять його більш інтригуючим. Іронія в даному серіалі є одним із засобів зображення протиставлення персонажів та підкреслення їхніх характеристик.

ЛІТЕРАТУРА

1. Карасик А.В. Лингвистические характеристики юмора. *Языковая личность: проблемы лингвокультурологии и функциональной семантики*. Волгоград: Перемена, 1999. С. 200-209.
2. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. *Стилістика української мови*. Київ: Вища школа, 2003. 463 с.
3. Семків Р.А. *Іронічна структура: типи іронії в художній літературі*. – Київ: Академія, 2004. 135 с.
4. *Словник української мови: в 11 тт.* / за ред. І.К.Білодіда. Київ: Наукова думка, 1970-1980. URL: <http://sum.in.ua>.
5. *Українська мова. Енциклопедія* / за ред. В.М.Русанівського, О.О.Тараненка, М.П.Зяблюка та ін. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія», 2004. 824 с.
6. Щербина А.О. *Жанри сатири та гумору*. Київ: Дніпро, 1997. 136 с.
7. <http://www.shush.se/index.php?showlist=sherlock>.

Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент Воробйова І.А.

Ігнатська А.О.

*Рівненський державний гуманітарний університет
Рівне*

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІДІОМАТИЧНИХ ОДИНИЦЬ ІЗ СЕМОЮ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСТИН ТІЛА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Фразеологія належить до тих галузей сучасної лінгвістики, що привертають особливу увагу широких кіл дослідників, оскільки фразеологічний склад мови – це невичерпне джерело народної мудрості, на основі якого можна робити як лінгвістичні, так і культурно-етнографічні дослідження. Фразеологічні мовні одиниці мають велике значення в будь-якій мовній системі. Проте нові підходи в лексичних дослідженнях висвітлюють ідіоматичні вирази багатосторонньо і підтверджують важливість даних структур, адже вони поглиблюють розуміння мови. Ідіоматичні вирази часто зустрічаються в різних джерелах, а саме: журналах, газетах, фільмах, широко використовуються в повсякденній мові та не лише описують

ЗМІСТ

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА ТА ГРАМАТИЧНА СИСТЕМИ МОВИ І МЕТОДИ ЇХ ДОСЛІДЖЕНЬ	4
Бойко В.....	4
Д'яченко Д.	7
Ігнат'єва А.О.	11
Мокрецова А.І.....	16
Пильнєва Н.В.....	21
Поліщук Д.	24
Титечко О.	27
Угринюк Р.В., Ковалюк Р.Д.	29
Угринюк Р.В., Петрук І.О.....	33
Юхимець Д.....	36
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА	39
Браїлко М. І.	39
Пагутяк М.А., Лук'янченко М.П.	42
Созанська Я.Р., Лук'янченко М.П.	44
НОВІТНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	49
Винарчик М.П., Штефуца О.....	49
Anna Hriko	52
Sofiiia Datskiv	55
Olena Yerzhykevych	59
Мазурок О.І.....	63
Tetiana Marach.....	67
Мудрик І.Г.....	71
Ivanna Nedbailo	75
Viktoriia Prokopiuk.....	78
Савчук А.С.	82
Yuliia Terioshyna.....	87
Rodion Furman.....	90
Mariam-Sofiiia Shamsutdynova.....	93
ЗМІСТ	97

Актуальні проблеми сучасної іноземної філології

СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Відповідальний за підготовку збірника до видання *Воробйова І.А.*

Комп'ютерна верстка *Воробйова І.А.*